

Силабус навчальної дисципліни
«Технологічна експертиза творів мистецтва»
назва дисципліни

Спеціальність: 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Рівень вищої освіти	Першій (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни відповідно до навчального плану	Обов'язкова
Курс Семестр	Третій 5, 6
Семестровий контроль	5 семестр – диф. залік 6 семестр – екзамен
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	8 кредитів ЄКТС (240 годин), з яких: 120 аудиторних (60 лекційних, 60 практичних), 120 год. самостійної роботи
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет навчання,)	<p>Навчальна дисципліна «Технологічна експертиза творів мистецтва», що викладається на III курсі, є теоретичною основою сукупності знань та вмінн, які формують мистецтвознавчий профіль фахівця-експерта в галузі образотворчого мистецтва й визначають необхідні навички для здійснення технологічних досліджень творів мистецтва.</p> <p>Технологічне дослідження дозволяє визначити час виконання творів образотворчого мистецтва, що робить його необхідною частиною комплексної експертизи. В музейних і приватних колекціях значна частина об'єктів культурної спадщини мають неоднозначну атрибуцію та сумнівні походження. Використання спеціальних методів дослідження із застосуванням сучасних приладів і методик дозволяє визначити склад всієї композиції твору мистецтва і за отриманими результатами встановити час їх створення.</p> <p>Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна базується на знаннях отриманих в результаті вивчення курсів: «Техніки і технології художніх матеріалів», «Основи іконографії», «Експертиза творів образотворчого мистецтва: іконопис» та пов'язана з дисциплінами «Експертиза творів образотворчого мистецтва: живопис», «Експертиза творів образотворчого мистецтва: графіка», «Експертиза предметів культової атрибутики», «Експертиза творів образотворчого мистецтва: скульптура», «Експертиза творів декоративного мистецтва: кераміка, скло», «Експертиза творів декоративного мистецтва: вироби з тканини, кістки, шкіри», «Експертиза творів декоративного мистецтва: дерево, метал», «Експертиза предметів нумізматики і боністики», «Основи гемології», «Експертиза творів декоративного мистецтва: ювелірні вироби», «Експертиза предметів</p>

<p>Чому це цікаво/потрібно вивчати (мета, завдання)</p>	<p>атрибутів фалеристики».</p> <p>Мета – опанування теоретичних знань з технологічної експертизи творів мистецтва для комплексної підготовки спеціаліста «Мистецтвознавець-експерт», формування у здобувачів наукового підходу до аналізу творів та набуття практичних навичок з використання сучасного аналітичного обладнання для дослідження об'єктів культурної спадщини.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - опанування принципів технологічної експертизи; - надання знань, необхідних для визначення матеріалів, використаних при створенні предметів культурної спадщини, використовуючи сучасні методи дослідження; - формування вмінь щодо встановлення техніки та технології виробництва всіх складових творів мистецтва на полотні, папері, деревині, шкірі, слонової кістки та інших матеріалах, визначення пігментного складу в'язива ґрунту і фарбового шару та ступінь його старіння, елементного волокнистого складу паперу, типу та порівняльного віку деревини, основи, органічного складу шкіри, слонової кістки та інших матеріалів; - формулювання наукового підходу до методів і методик дослідження; - засвоєння основних принципів та етапів проведення експертизи.
<p>Пререквізити (попередні компетентності, необхідні для вивчення дисципліни)</p>	<p>Для здобувачів, які не мають відповідної підготовки:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знання елементарних основ історії культури і мистецтва; - знання соціокультурних чинників та особливостей історичної доби, що впливають на формування культурного контексту; - вміння користуватися літературними джерелами; - володіння навичками роботи з ПК; - вміння аргументовано відстоювати власну думку; - знання щодо особливостей розвитку вітчизняної культури та мистецтва після проголошення незалежності в Україні.
<p>Пореквізити (компетентності, отримані після вивчення дисципліни)</p>	<p>У результаті опанування навчальної дисципліни здобувачі повинні набути такі програмні компетентності:</p> <p><u>інтегральна:</u></p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій, положень і методів та характеризується певною невизначеністю умов.</p> <p><u>загальні:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність генерувати нові ідеї (креативність); - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; - здатність застосовувати на практиці знання, навички та уміння, набуті у результаті дослідницької роботи; - здатність до планування і управління проектами; <p><u>фахові:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки; - здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між усіма елементами теоретичних та практичних знань з образотворчого та декоративного мистецтва;

	<ul style="list-style-type: none"> - здатність володіти знанням базової мистецтвознавчої, експертної методичної літератури; - здатність здійснювати експертну діяльність на базі професійних знань, мистецтвознавчих та практичних камеральних і лабораторних досліджень; - здатність створювати та реалізовувати власні методики у галузі експертної діяльності, аргументовані знанням мистецьких стилів різних епох та володінням техніками, прийомами та методиками дослідження.
<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Знати понятійно-категоріальний апарат навчальної дисципліни; причини та особливості розвитку мистецтвознавчої та технологічної експертизи в XIX - XX ст. Опитування, тестування, перевірка практичних завдань під час проведення Лекцій, семінарських занять Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни – 20%. 2. Володіти основними технологічними прийомами при проведенні експертизи на різних основах (полотно, дерево, папір, метал, слонова кістка, бурштин). Опитування, тестування, перевірка практичних завдань під час проведення Лекцій, семінарських та практичних занять в БНТЕ «АРТ-ЛАБ» - 20%. 3. Вміти користуватися оптичними та фізико-хімічними методами дослідження творів мистецтва. Опитування, , перевірка презентацій, перевірка, практичних завдань під час проведення Лекцій, семінарських та практичних занять в БНТЕ «АРТ-ЛАБ» - 30%. 4. Застосовувати отримані знання на практиці; вміти аналізувати дані, отримані під час проведення технологічної експертизи, ефективно проводити атрибуцію відповідних творів мистецтва. Опитування, , перевірка презентацій, перевірка, практичних завдань під час проведення семінарських занять в БНТЕ «АРТ-ЛАБ», а також самостійна робота, включаючи підготовку рефератів, курсових проєктів - 30%.
<p>Критерії оцінювання (екзаменаційна політика)</p>	<p>Форма оцінювання студентів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - семестрове оцінювання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Контрольна робота (тест) – 10 балів/5 балів* 2. Відвідування лекцій – 5 балів/3 бали 3. Оцінювання роботи під час семінарських занять – 10 балів/5 балів 4. Підготовка презентації – 10 балів/5 балів 5. Участь у наукових конференціях – 15 балів/7 балів 6. Самостійна робота – 10 балів/5 балів. <p>* - максимальний бал/пороговий бал для отримання позитвної оцінки відповідної форми контролю.</p> <ul style="list-style-type: none"> - підсумкове оцінювання: <p>форма оцінювання – залік, екзамен. Максимальна кількість балів, які може отримати студент – 40 балів.</p> <p>Організація оцінювання Контроль за якістю навчання здобувача вищої освіти здійснюється з 100-бальною системою. Загальну кількість балів здобувача вищої освіти формують семестрові бали, отримані з усіх тем змістових розділів (бали отримані за контрольну роботу (у формі тестування), презентації тощо; бали отримані за виконання самостійного завдання, участі у колоквиумі, а також бали, які отримані за підсумкову роботу (залік, екзамен).</p> <p>Умовою допуску до підсумкової роботи (заліку, екзамену)</p>

	<p>отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 4 балів (критично-розрахунковий мінімум). При цьому обов'язковим успішне складання контрольних робіт, виконання самостійних робіт та участь у колоквиумі, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>У випадку відсутності здобувача вищої освіти з поважних причин відпрацювання та перездачі контрольних робіт здійснюються відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу НАКККіМ» (від 31 жовтня 2018 р. наказ №187-0).</p> <p>Оцінка іспиту здійснюється за результатами роботи впродовж усього семестру. Здобувач вищої освіти, який набрав суму залікових балів (60) має право отримати підсумкову оцінку за екзамен за результатами контролю. Здобувачі вищої освіти, які набрали протягом семестру менше 60 балів, обов'язково складають іспит.</p> <p>Присутність всіх здобувачів вищої освіти на екзамені є обов'язковою.</p>
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)</p>	<p>Набуті в результаті вивчення дисципліни компетентності дають змогу працювати за фахом:</p> <ul style="list-style-type: none"> мистецтвознавець (образотворче, декоративно-прикладне мистецтво); мистецтвознавець-експерт; технолог експерт; науковий співробітник музею та інших установ; оцінювач творів мистецтва; аукціоніст. <p>Набуті компетентності дають змогу стати співробітником архіву, музею, аукціонного дому та інших закладів мистецтва і культури, держслужбовцем в органах управління у сфері культури, займатися індивідуальною діяльністю в галузі експертизи, культури та мистецтва, дослідницькою діяльністю.</p>
<p>Навчальна логістика</p>	<p>Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять. Змістовий розділ 1 «Технологічна експертиза творів мистецтва»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Базові принципи технологічної експертизи творів мистецтва. Кількість годин: лекції – 2, практичні – 2, самостійна робота – 4. 2. Технологічна експертиза творів мистецтва на папері: графіка, офорти. Кількість годин: лекції – 6, практичні – 6, самостійна робота – 16. 3. Технологічна експертиза творів мистецтва на дерев'яній основі: ікони, живопис, скульптура, предмети декоративно-ужиткового мистецтва. Кількість годин: лекції – 6, практичні – 6, самостійна робота – 16. 4. Технологічна експертиза творів мистецтва на полотні та тканині: льон, бавовна, шовк. Кількість годин: лекції – 4, практичні – 4, самостійна робота – 6. 5. Технологічна експертиза виробів із шкіри. Кількість годин: лекції – 2, практичні – 2, самостійна робота – 4. 6. Технологічна експертиза творів мистецтва зі слонової кістки, панцира черепахи, рогу, бурштину та пластики. Кількість годин: лекції – 2, практичні – 2, самостійна робота – 6. <p>Змістовий розділ 2 «Технологічна експертиза творів мистецтва»</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Визначення пігментів фарбового шару і ґрунту оптичними та фізико-хімічними методами. Кількість годин: лекції – 14, практичні – 14, самостійна робота – 10. 8. Визначення барвників та в'язива методом ІЧ-спектроскопії з Фур'є перетворенням. Ступінь старіння олії та ПВА в живописі. Кількість годин: лекції – 4, практичні – 4, самостійна робота – 2. 9. Визначення старіння деревини. Кількість годин: лекції – 2, практичні – 2, самостійна робота – 2. 10. Методи визначення старіння паперу. Кількість годин: лекції – 2,

	<p>практичні – 2, самостійна робота – 2.</p> <p><i>Змістовий розділ 3 «Технологічна експертиза творів мистецтва»</i></p> <p>11. Роль технологічної та мистецтвознавчої експертизи при оцінці творів мистецтва. Кількість годин: лекції – 2, практичні – 2, самостійна робота – 2.</p> <p>12. Комплексна експертиза творів мистецтва з музеїв України. Кількість годин: лекції – 2, практичні – 2, самостійна робота – 2.</p> <p>13. Визначення техніки виконання творів мистецтва (масло, темпера, клейові фарби). Кількість годин: лекції – 12, практичні – 12, самостійна робота – 18.</p> <p>Загальний обсяг 240 год., в тому числі: Лекцій – 60 год. Практичні – 60 год. Аудиторні – 120 год. Самостійна робота - 120 год. Види занять: лекції, практичні, самостійна робота студентів. Методи навчання: словесні (лекції), наочні (презентації), практичні методи (оволодіння методиками роботи приладів), самостійна робота (підготовка рефератів та курсових проєктів) Форми навчання: денна, заочна, онлайн</p>
<p>Інформаційне забезпечення з фонду та репозитарію НАКККІМ</p>	<p>Основні:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гренберг Ю.И. Технология станковой живописи. История и исследование монография. Москва: Изобраз. искусство, 1982. 320 с., ил. 2. Craddock, P.T. Scientific investigation of copies, fakes and forgeries. Oxford ; Burlington MA : Elsevier / Butterworth-Heinemann, 2009. 628 p. : ill. (some col.) 3. Гренберг Ю., Писарева С. Масляные краски XX века и экспертиза произведений живописи. Состав, открытие, коммерческое производство и исследование красок. Киев: ООО «Издательство «Зеркало мира», 2010. 190 с. 4. Косолапов А.И. Естественнонаучные методы в экспертизе произведений искусства. <i>Государственный Эрмитаж</i>. Санкт-Петербург: Изд-во Гос Эрмитажа, 2010. 170 с.: ил. 5. Український мистецтвознавчий дискурс : кол. монографія / за заг . ред В. В. Карпова; НАКККІМ. Рига: Izdevniecība "BaltijaPublishing", 2020. С.207-210; 87–113. 6. Андріанова О.Б., Біскулова С.О. Живкова О.В., Тимченко Т.Р., Чуєва К.Є. Технологічні дослідження творів мистецтва з колекції Музею Ханенків. <i>Наука. Мистецтво. Студії. Освіта: метод. посібник</i>. Київ: Фенікс, 2019. 40 с. 7. Андріанова О., Біскулова С., Перевальський В., Чуєва К., Шостак С. Технологічні дослідження творів європейської графіки з колекції музею Ханенків. <i>Наука. Мистецтво. Студії. Освіта: метод. посібник</i>. Київ: Фенікс, 2020. 64 с. 8. Технология, исследование и хранение произведений станковой и настенной живописи : учеб. пособ. / под ред. Ю. И. Гренберг. Москва: ГосНИИ реставрации, 2000. 179 с. <p>Додаткові:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Artists' Pigments. A Handbook of Their History and Characteristics. Ed. Robert L. Feller, National Gallery of Art, Washington, Oxford University Press, New York, Oxford, Vol. 1, 1986. 300 pp. 2. Artists' Pigments. A Handbook of Their History and Characteristics. Ed. Ashok Roy, National Gallery of Art, Washington, Oxford University Press, New York, Oxford, Vol. 2, 1993. 231 p. 3. FitzHugh E.W. Artists' Pigments. A Handbook of Their History and Characteristics. // Ed. FitzHugh E.W., National Gallery of Art, Washington

	<p>Oxford University Press, New York, Oxford, Vol. 3, 1997. 364 pp.</p> <p>4. Learner T. (ed.). Modern paints uncovered: proceedings from the modern paint uncovered symposium. – Getty Publications, 2007. 317 p.</p> <p>5. Pelagotti A., Pezzati L., Bevilacqua N., ets. A study of uv fluorescence emission of painting materials // Proc. of Art'05, 8th Int. Conf. on "Non-Destructive Testing and Microanalysis for the Diagnostics and Conservation of the Cultural and Environmental Heritage", 2005.</p> <p>6. Gardner H. A., Sward G. G. Paint Testing Manual. – ASTM International, 1972. 600 p.</p> <p>7. Simpson, Martha. The Use of Ultraviolet Induced Visible-Fluorescence, Part I // <i>National Park Service, Conserve O Gram 1/10 Grant Objects Conservator Austin</i> Texas, p.1-4.</p> <p>8. Stoner J. H., Rushfield R. A. (ed.). Conservation of Easel Paintings. Routledge, 2012.</p> <p>9. Eastaugh, N., Walsh V., Chaplin, T., Siddall, R. Pigment Compendium: Optical Microscopy of Historical Pigments // Elsevier Ltd, 2008. 960 p.</p> <p>Додаткові інформаційні ресурси (інтернет ресурси):</p> <ol style="list-style-type: none"> https://sci-hub.tw/ Веб-сайт та онлайн-сховище більш як 62 мільйонів наукових академічних праць. https://scholar.google.com.ua/ Вільна доступна пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. http://www.nbu.gov.ua/ Сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. www.nibu.kiev.ua/ Національна історична бібліотека України http://library.nakkkim.edu.ua/ електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв http://elib.nplu.org/ електронна бібліотека «Культура України» http://kultura.ho.ua/books_ku.htm – Культурологічна бібліотека http://www.etnolog.org.ua/ Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Бюро науково-технічної експертизи «АРТ-ЛАБ», Київ, провулок Киянівський 3-7, офіс 203
Кафедра	Кафедра мистецтвознавчої експертизи (корп.18, каб. 203)
Інститут	Інститут практичної культурології та арт-менеджменту
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)	 <p>Біскулова Світлана Олександрівна, кандидат хімічних наук, доцент кафедри мистецтвознавчої експертизи Інституту практичної культурології та арт-менеджменту Національної Академії керівних кадрів культури і мистецтва, провідний науковий співробітник ТОВ «Бюро науково-технічної експертизи «АРТ-ЛАБ».</p> <p>Автор більше 45 публікацій у фахових виданнях в галузі експертизи творів мистецтва, зокрема на науково-практичних конференціях і у спеціалізованих журналах (2011-2021); співавторка методичних посібників «Наука. Мистецтво. Студії. Освіта. Технологічні дослідження творів мистецтва з колекції Музею Ханенків» (2019), «Наука. Мистецтво. Студії. Освіта. Технологічні дослідження творів європейської графіки з колекції Музею Ханенків» (2020), авторка глави колективної монографії Український мистецтвознавчий дискус: колективна монографія / За заг.</p>

ред. д.і.н. В.В.Карпова; НАКККіМ.

Досліджені твори мистецтва з фондів і колекцій музеїв України брали участь у 8 виставкових проєктах, зокрема 8 виставок, організовані Національним музеєм мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків (2014–2020), виставка в Національному музеї Тараса Шевченка (2018), виставка в Національному художньому музеї України (2018–2019).

За допомогою методу ATR-FTIR спектроскопії розроблено методики визначення старіння олійного в'язива в живописі, старіння дерев'яної та паперової основи з метою датування творів мистецтва.

Підвищення кваліфікації за програмою «Новий український живопис» (очно-заочне навчання, 2021, НАКККіМ)».

Навчання в магістратурі за спеціальністю «023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», кафедра мистецтвознавчої експертизи НАКККіМ (2021–2022).

Протягом 2019–2021 років вишло друком понад 15 публікацій, серед них:

1. Біскулова С.А., Андрианова Е.Б., Живкова Е.В. Сотрудничество музея Ханенко и Бюро научно-технической экспертизы «АРТ-ЛАБ» при исследовании произведений искусства из коллекции музея. *Науковий конференція «Ханенківські читання – 2019»*, 2019.

2. Біскулова С.О., Андрианова О.Б. Дослідження ступені старіння в'язива олійному живописі та ПВА темпері методом інфрачервоної спектроскопії (ATR-FTIR). *Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: актуальні виклики сучасності*. Матеріали І науково-практичної конференції, Київ, 06-07 червня 2019 р. / Ред.кол.: О.В.Рудик (голова), В.П.Червець (спавголова), С.В. Пивоваров (відп. Ред.) та ін. Київ: Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, Асоціація реставраторів України, 2019. С. 39–46.

3. Гаврилюк О.О., Орлик М.Ю., Андрианова О.Б., Біскулова С.О. Сторінки життя пам'ятки часів Української революції 1917-1921 рр. з колекції Національного музею історії України. *Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: актуальні виклики сучасності*: матеріали IV науково-практичної конференції (06-07 червня 2019 р., Київ). Київ: Видавництво «Код», 2019. С. 71–76.

4. Джулай М.В., Андрианова О.Б., Біскулова С.О. Технологічні дослідження, реставрація та атрибуція панських люльок з колекції НМІУ. *Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: актуальні виклики сучасності*: матеріали IV науково-практичної конференції (06-07 червня 2019 р., Київ). Київ: Видавництво «Код», 2019. С. 89–92.

5. Андрианова О.Б., Біскулова С.О. Технологічні дослідження паперових основ графіки Сергія Шишка. *Збереження та захист творів мистецтва документів на паперовій основі*: матеріали доповідей Другої міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 26-27 вересня 2019 р.) / ЛНН України ім. В. Стефаника / УАД; відп. за випуск: Л.Дзензелюк, Л. Льода. Львів: Камула, 2019. С. 69–85.

6. Андрианова О.Б., Біскулова С.О. Використання неdestructивних методів аналізу при експертизі древніх золотих виробів. *Зб. наук. пр.: XVII наук. конф. «Львівські хімічні читання – 2019»*, Львів, 2-5 червня 2019 р. Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2019. С. 114.

7. Biskulova S., Andrianova O. The Study of Binder Aging in 19-21th Centuries Paintings by ATR-FTIR Spectroscopy. *The 12th Baltic States Triennial Conservators' Meeting «Research. Dilemmas. Solution»*, Vilnius, Lithuania, 2020. P. 389–390.

8. Біскулова С.О. Роль ATR-FTIR спектроскопії при датуванні творів

декоративно-ужиткового мистецтва на прикладі бюро-кабінету з колекції Музею Ханенків. *Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: актуальні виклики сучасності*: матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (24-25 вересня 2020 р., Київ). Київ: Видавництво «Фенікс», 2020. С. 48–54.

9. Гуцуляк Р.Б., Андріанова О.Б., Шевченко Н.О., Біскулова С.О. Науково-технологічні дослідження фарбових шарів на основ настінного живопису композиції «Розп'яття», на південній стіні головного трансепту Софійського собору. *Софійський часопис*. Вип. 5. Матеріали ІХ Судацької міжнародної наукової конференції «Причорномор'я, Крим, Русь в історії та культурі» (24-25 вересня 2020 р., Київ). Київ: Національний заповідник «Софія Київська», 2020. С. 345–355.

10. Леонтєва О.В., Біскулова С.О., Шостак О.Д. Дослідження гравюр Франсіско Гої. Дивна прихильність!» серії «Desastres de la guerra» з колекції Музею Ханенків. *Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір. І Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених, аспірантів та магістрів* (3-4 листопада 2020, Київ). Київ: Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, 2020. С. 20–21.

11. Біскулова С.О. Роль ATR-FTIR спектроскопії при проведенні комплексної експертизи творів мистецтва. *Український мистецтвознавчий дискурс*: кол. монографія / за заг. ред. д.і.н. В.В. Карпова; НАКККІМ. Рига: Izdevniecība «Baltija Publishing», 2020. С. 87–113.

12. Андріанова О.Б., Біскулова С.О., Перевальський В.Є., Чуєва К.Є., Шостак О.Д. *Наука. Мистецтво. Студії. Освіта*. Технологічні дослідження творів європейської графіки з колекції Музею Ханенків. Методичний посібник. Київ: Видавництво «Фенікс», 2020. 60 с.

13. Андріанова О.Б., Біскулова С.О. Серафими, голова святого та жиночої голівки. Технологічна експертиза ескізів Вільгельма Котарбінського. *Антиквар*. 2021. 5-6 (124). Київ, 2021. С. 59–65.

14. Андріанова О.Б., Біскулова С.О. Ґрунти живописних творів ХХ-ХХІ століть: аналіз, дослідження, можливості датування. *Мистецтво, метаморфози та дискурси*: матеріали міжнародної наукової конференції (9-10 вересня 2021, Київ). Київ: Спринт-Сервіс, 2021. С. 8–11.

15. Біскулова С.О., Андріанова О.Б. Технологічні дослідження ескізів Вільгельма Котарбінського «Серафим» до розписів у Володимирському соборі. *Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: актуальні виклики сучасності*. VI Міжнародна науково-практична конференція (23–24 вересня 2021, Київ). К.: Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, Асоціація реставраторів України, 2021. С. 37–42.

16. Гуцуляк Р.Б., Шевченко Н.О., Андріанова О.Б., Біскулова С.О. Науково-технологічні дослідження фарбових шарів на основ настінного живопису в головному трансепті Софійського собору. *Музеї та реставрація у контексті збереження культурної спадщини: актуальні виклики сучасності*. VI Міжнародна науково-практична конференція (23–24 вересня 2021, Київ). Київ: Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник, Асоціація реставраторів України, 2021. С. 112-116.

17. Шуляк Є.О., Андріанова О.Б., Біскулова С.О. «Квіти у вінку» та «Декоративне панно з квітами». Технологічні дослідження двох малюнків Ганни Собачко-Шостак. *Наукова атрибуція творів, експертиза та оцінка культурних цінностей*. Науково-практична конференція (28-29 жовтня 2021, НАКККІМ, Київ).

18. Тимченко Т.Р., Біскулова С.О. «Жіночий портрет» школи М.Л.Бойчука фондів НАОМА. Результати комплексного дослідження. *Українська академія мистецтва*: зб. наук. праць. Вип. 30. Київ: НАОМА, 2021. С. 120-127.

	ORCID ID 0000-0003-3437-6113
Оригінальність навчальної дисципліни (при наявності). Політика академічної доброчесності	<p>Оригінальність навчальної дисципліни полягає в ознайомленні здобувачів сучасними методами дослідження творів мистецтва і можливість застосовувати отримані знання на практиці при проведенні технологічної експертизи предметів мистецтва в Бюро науково-технічної експертизи «АРТ-ЛАБ», що в подальшому може використовуватись при проведенні мистецтвознавчої експертизи в рамках комплексних досліджень творів мистецтва в музеях України та приватних зібраннях.</p> <p>Всі учасники освітньої діяльності дотримуються політики академічної доброчесності, визначеної вимогами НАКККіМ, що є запорукою якості освіти.</p>
Лінк на дисципліну	Протягом 2020-2021 н.р. використовувався Google Classroom з відповідним наповненням, у процесі розробки курс призначений на навчання у 2021-2022 н.р.